

Język polski, klasa 5, rok szkolny 2025/2026

Przedmiotowy System Oceniania (PSO) z języka polskiego jest zgodny z podstawą programową oraz obowiązującym w szkole Ocenianiem Wewnątrzszkolnym zawartym w Statucie.

I. Ogólne zasady oceniania uczniów:

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności oraz jego poziomu w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania, opracowanych zgodnie z nią.

2. Nauczyciel:

- informuje ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie;
- udziela uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- motywuje ucznia do dalszych postępów w nauce;
- dostarcza rodzicom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.

3. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

4. Szkoła udostępnia uczniowi i rodzicowi sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia w następującej formie:

- oryginały – na lekcjach (do wglądu ucznia) oraz podczas zebrań i konsultacji (do wglądu rodzica lub prawnego opiekuna),
- kopie – w formie papierowej lub elektronicznej na prośbę ucznia lub rodzica.

Kopie prac pisemnych uczniów zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej nie mogą być udostępniane osobom trzecim.

5. Uczniowie otrzymują prace pisemne do wglądu i poprawy w czasie zajęć dydaktycznych.

6. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę pisemnie lub ustnie.

II. Formy i sposoby oceniania wiedzy i umiejętności uczniów:

1. Ocenie podlegają (waga oceny częściowej):

- 1) prace pisemne – sprawdziany, dyktanda, wypracowania klasowe (waga 5),
- 2) kartkówki, znajomość lektury (waga 3 lub 4),
- 3) projekt, zadania, praca własna (waga 3),
- 4) odpowiedź ustna (waga 3)
- 5) praca na lekcji: ćwiczenia praktyczne, praca w grupach (waga 2),
- 6) inne, np. opanowanie techniki czytania, recytacja (waga 1-5);
- 7) konkursy:
 - udział w konkursach (waga 1, ocena częściowa – bardzo dobry),
 - osiągnięcie sukcesu w konkursie (waga 3 – 5, ocena częściowa – celujący)

2. Za udział w konkursie uczeń otrzymuje ocenę i/lub punkty zgodnie z PSOZ.

3. Uczeń może być nagradzany za pracę na lekcji plusami. Może je otrzymać za odpowiedź ustną na zajęciach. Po otrzymaniu odpowiedniej ilości plusów są one zamieniane na oceny:

8 plusów – ocena celująca, 5 plusów – ocena bardzo dobra, 4 plusy – ocena dobra, 3 plusy – ocena dostateczna.

4. Przygotowanie do lekcji oznacza, że:

- a) uczeń ma potrzebne materiały dydaktyczne, tj. podręcznik, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy, (ewentualnie) lekturę.
- b) jest przygotowany do odpowiedzi ustnej z aktualnie realizowanego materiału, w tym do recytacji

utworu literackiego.

5. Uczeń ma obowiązek zgłosić nieprzygotowanie przed lekcją. W półroczu może zgłosić dwa razy nieprzygotowanie i otrzymuje do dziennika wpis „np” w zakładce „Uwagi”.
6. Za brak przygotowania do zajęć, po wyczerpaniu limitu, czyli otrzymaniu dwóch wpisów „np”. otrzymuje punkty ujemne zgodnie z Punktowym Systemem Oceniania Zachowania.
7. W przypadku nieobecności ucznia na pracy pisemnej nauczyciel stosuje zapis symbolem „nb”.
8. Praca niesamodzielna, skopiowana z internetu lub z innych źródeł (w tym we fragmentach), zwracana jest do poprawy. Nauczyciel zgodnie z Punktowym Systemem Oceniania Zachowania, za przedstawienie przez ucznia do oceny pracy innej osoby jako własnej, przyznaje mu punkty ujemne.

Każdy nauczyciel może indywidualnie dostosować wagę ocen ze względu na specyfikę przedmiotu, jakim jest język polski.

Przy ocenianiu prac pisemnych stosuje się następujący sposób zamiany punktów na oceny:

- 100% - celujący;
- co najmniej 90% - bardzo dobry;
- co najmniej 75 % - dobry;
- co najmniej 50% - dostateczny;
- co najmniej 30% - dopuszczający;
- poniżej 30% - niedostateczny.

III. Kryteria wystawiania oceny po I półroczu i na koniec roku szkolnego.

Ocena półroczna i roczna jest wystawiana na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych wg poniższej skali. Zasady poprawy oceny ustala nauczyciel.

Średnia ważona ocen cząstkowych	Ocena półroczna lub roczna
0 – 1,99	niedostateczny
2,00 – 2,49	dopuszczający
2,50 – 2,69	dopuszczający z możliwością poprawy oceny na dostateczny
2,70 – 3,49	dostateczny
3,50 – 3,69	dostateczny z możliwością poprawy oceny na dobry
3,70 – 4,49	dobry
4,50 – 4,69	dobry z możliwością poprawy oceny na bardzo dobry
co najmniej 4,70	bardzo dobry
Celujący: a) co najmniej 5,50; b) co najmniej 5,30 i uzyskanie znaczących osiągnięć w konkursach zewnętrznych lub zawodach sportowych reprezentując szkołę; c) co najmniej 4,70 i uzyskanie tytułu laureata lub finalisty w Wojewódzkim Konkursie Przedmiotowym;	

Ostateczną decyzję w sprawie wystawienia oceny podejmuje nauczyciel.

IV. Zasady uzupełniania braków i poprawiania ocen:

1. W przypadku nieobecności ucznia podczas sprawdzianu lub kartkówki uczeń może napisać pracę na zajęciach lub w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
2. W Szkole umożliwia się uczniom poprawianie ocen niezadowolających. Poprawiona ocena otrzymuje tę samą wagę, a ocena otrzymana przy pierwszym podejściu (ocena, które uległa poprawie) zostaje zapisana w nawiasie i dziennik nie wlicza jej wtedy do średniej.

V. Wymagania na poszczególne oceny dla klasy 5.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, a braki uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy i umiejętności w klasie programowo wyższej,
- nie jest w stanie rozwiązywać zadań o niewielkim, elementarnym stopniu trudności, nawet przy pomocy nauczyciela,
- nie pracuje systematycznie na lekcji - ma nieuzupełniony zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy;
- jest przygotowany do lekcji, ma książkę i zeszyt ćwiczeń;
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu;
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje;
- zna lektury fragmentarycznie i potrafi krótko opowiedzieć przeczytane fragmenty;
- dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce;
- z pomocą nauczyciela wskazuje epitet, powtórzenie, zdrobnienia, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy;
- zna pojęcia: autor, adresat i bohater wiersza;
- ma opanowaną technikę czytania w stopniu zadowolającym;
- samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela opowiada treść tekstu;
- rozumie tekst epicki (z pomocą nauczyciela);
- rozróżnia elementy rzeczywiste i fantastyczne;
- wskazuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, ich podstawowe cechy;
- rozumie pojęcia: opis, opowiadanie, baśń, list, sprawozdanie;
- potrafi napisać z pomocą nauczyciela: opowiadanie, list;
- potrafi opisać wygląd przedmiotów i osób (cechy zewnętrzne);
- rozróżnia (z pomocą nauczyciela) podstawowe części mowy;
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki (proste przykłady);
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy;
- wskazuje podmiot i orzeczenie w zdaniu;
- zna podstawowe zasady ortograficzne.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej;
- w typowych sytuacjach dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące;
- formułuje pytania otwarte;
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych;

- wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą, filmem itp.;
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia;
- rozumie tekst epicki po cichej lekturze; – rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne;
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego (miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia), wskazuje cechy bohaterów;
- nazywa podstawowe zabiegi stylistyczne w utworach literackich: epitet, przenośnia powtórzenie, zdrobnienie, uosobienie, podmiot liryczny, wyraz dźwiękonaśladowczy;
- z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza;
- odróżnia osobę mówiącą i narratora od autora dzieła literackiego;
- rozumie pojęcia: opowiadanie, baśń, legenda, mit, sprawozdanie;
- potrafi napisać opowiadanie i opisać wygląd postaci;
- zna układ listu;
- wyróżnia podstawowe części mowy, odmienia części mowy;
- wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania (podmiot i orzeczenie);
- rozróżnia typy stopniowania przymiotników i przysłówków;
- stopniuje proste przymiotniki i przysłówki;
- zna zasady ortograficzne.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne;
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie w typowych sytuacjach dobiera różne rodzaje wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową;
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi
- łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu;
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń;
- odróżnia pojęcie fikcji literackiej od rzeczywistości;
- odnajduje w omawianych tekstach epitety, apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze i objaśnia ich znaczenie;
- rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza;
- wskazuje obrazy poetyckie w liryce i rozumie ich funkcję;
- samodzielnie ocenia postępowanie bohaterów literackich obowiązkowych lektur;
- dokonuje próby charakterystyki postaci literackiej;
- identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, wskazuje ich cechy;
- potrafi napisać opowiadanie, list i opisać wygląd postaci, próbuje napisać sprawozdanie;
- rozpoznaje i nazywa części mowy i zdania;
- określa formę gramatyczną czasowników, rzeczowników, przymiotników i liczebników;
- odmienia: czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i liczebniki;
- rozróżnia typy stopniowania przymiotników i przysłówków;
- stopniuje proste przymiotniki i przysłówki;
- zna zasady ortograficzne.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące;

- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy związane z omawianą tematyką;
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową;
- odnajduje w utworze poetyckim epitety, apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne;
- rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nie utożsamiając ich ze sobą;
- wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego, adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu;
- szczegółowo omawia obrazy poetyckie w wierszu i ich funkcję w utworze;
- mit, bajkę, przypowieść i nowelę, szczegółowo omawia ich cechy
- zna lektury wymagane przez program nauczania;
- samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu;
- ocenia i motywuje postępowanie bohaterów literackich;
- potrafi napisać opowiadanie, list, opis, charakterystykę postaci literackiej, sprawozdanie;
- wprowadza w opowiadanie elementy opisu i dialogu;
- wskazuje cechy utworu poetyckiego (podmiot mówiący, środki stylistyczne, budowa);
- rozpoznaje i nazywa części mowy (określa ich formy) i zdania (na prostych przykładach);
- biegle odmienia czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik;
- pisze poprawnie pod względem kompozycyjnym i treściowymi zgodnie z zasadami ortograficznymi.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia;
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych;
- świadomie stosuje i twórczo wykorzystuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki;
- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania
- wzbogaca czytelnictwo o lektury nadobowiązkowe;
- odnajduje w utworze poetyckim apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne;
- rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nie utożsamiając ich ze sobą;
- wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego, adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu;
- szczegółowo omawia obrazy poetyckie w wierszu i ich funkcję w utworze;
- samodzielnie analizuje tekst literacki (analiza zawiera również własne sądy, przykłady z otaczającego świata, trafnie dobrane cytaty na poparcie tez);
- samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu;
- identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, szczegółowo omawia ich cechy;
- ocenia i motywuje postępowanie bohaterów literackich;
- całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno - językowym mówi i pisze w poznanych formach wypowiedzi: opowiadanie, list, opis, charakterystykę postaci literackiej, sprawozdanie;
- korzysta z różnych źródeł naukowych;
- biegle odróżnia i odmienia części mowy (odmienne) oraz nazywa części zdania;
- pisze zgodnie z zasadami ortograficznymi.

osoby odpowiedzialne:
nauczyciele języka polskiego